

Türkiye 15. Kömür Kongresi Sonuç Bildirgesi

İş kazaları, uzun yıllarda oluşan bilgi birikimi, kurumsal yapı, teçhizat, denetim ve eğitim etkenlerinin bir araya gelmesi ile en aza indirilebilir.

Madencilik sektörünün yalnızca kâr-zarar mantığı ile değerlendirilmesi ne yazık ki önümüzdeki yıllarda da benzer kazaların yaşanılmasını kaçınılmaz kılacaktır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi tarafından 1978 yılından bu yana 2 yılda bir düzenlenen Türkiye Kömür Kongreleri'nin 15'incisi 7-9 Haziran 2006 tarihleri arasında TTK İş Güvenliği ve Eğitim Şube Müdürlüğü Konferans Salonları'nda gerçekleştirilmiştir. 388 delegenin katıldığı kongremizde 34 adet teknik, 10 adet çağrılı bildiri sunulmuştur. 20 firmanın katıldığı "Maden Makinaları ve Donanımı" sergisi de kongre süresince açık kalmıştır. Kongrenin 2. günü "Türkiye'nin Enerji Gereksiniminde Kömürün Yeri ve Geleceği" başlığı altında bir panel gerçekleştirilmiştir.

Kongrenin açılış oturumunda, sunumu yapılan bildirilerde ve panelde, gerek konuşmacılar gerekse katılımcılar tarafından dile getirilen görüşler ve tespitler özetle aşağıda sunulmuştur.

1) Geçtiğimiz günlerde Balıkesir-Dursunbey'de meydana gelen kaza sonucunda yaşamını yitiren 17 madenci şehidimizi saygıyla anıyor, yakınlarına başsağlığı diliyor, yaralı madencilerimizin de en kısa zamanda sağlıklarına kavuşmalarını temenni ediyoruz.

Bu son kazanın da gösterdiği gibi, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusu madencilik iş kolunda yaşamsal bir önem taşımaktadır. İş kazaları, uzun yıllarda oluşan bilgi birikimi, kurumsal yapı, teçhizat, denetim ve eğitim etkenlerinin bir araya gelmesi ile en aza indirilebilir. Madencilik sektörünün yalnızca kâr-zarar mantığı ile değerlendirilmesi ne yazık ki önümüzdeki yıllarda da benzer kazaların yaşanılmasını kaçınılmaz kılacaktır.

2) Ülkemizin tek koklaşabilir nitelikte taşkömürü üreticisi olan Türkiye Taş-

Türkiye 15. Kömür Kongresi Yürütme Kurulu

kömürü Kurumu'nun üretimi, 1980'li yıllardan bu tarafa düşmeye devam etmektedir. Yıllık 2 milyon ton'un altında seyreden üretim miktarı ve ürün kalitesi açısından demir-çeliklerle olan bağı sembolik düzeye indirilmiş olan Kurum, büyük oranda Çatalağzı Termik Santrali'ne yönelik üretim yapar hale gelmiştir.

3) Dünya piyasalarında taşkömürü fiyatları 150 \$/ton civarında seyretmekte olup, önümüzdeki yıllarda bu fiyatların artmaya devam edeceği öngörülmektedir. Ülkemiz demir-çelik sektörünün ihtiyacı olan koklaşabilir kömür ihtiyacı için her yıl yurt dışına yaklaşık 750 Milyon \$ ödemektedir. Gerekli yatırımların yapılması ve önlemlerin alınması durumunda demir-çelik sektörümüzün taş kömür ihtiyacı büyük oranda TTK tarafından karşılanabilir.

4) TTK'nın Maden Kanunu kapsamına alınması sonrasında Enerji Bakanı ve Kurum yöneticileri tarafından kamuoyuna açıklanan 10 milyon ton üretim ve ilave 10.000 işçi istihdamı konularında, geçen süre içerisinde ciddi hiçbir gelişme olmadığı gibi proje çalışmasının yapılmadığı da görülmektedir. Bugünlerde gündemde olan, Kurum'a 1.120 işçi alımının beklenen üretim artışını sağlamayacağı görüşü hakimdir. Ancak yaklaşık 45.000 işsiz başvurusu, bölgemiz ve ülkemizdeki işsizlik sorununun boyutunun nereye vardığını göstermesi bakımından çarpıcıdır.

5) Gerek iş olanakları yaratması, gerekse daha verimli çalışacağı iddiaları ile özel sektöre açılan sahalara ile lavvar işletmeciliği ve galeri ilerlemeleri havza madenciliğini ortadan kaldırmıştır. Bu durum, 100 yıl önceki kumpanyalar dönemi görüntülerini anımsatmaktadır. İş

İş Kanunu'na aykırı olarak, hizmet alımı şeklinde yürütülmekte olan Kurum'un asli işleminde istenilen verim elde edilememiş olmasına rağmen, kazı işlerinin de hizmet alımına açılması havzaya yönelik politikalarda bir değişiklik olmadığı'nın göstergesidir.

Sürdürülebilir kalkınmanın ve arz güvenliğinin sağlanması için enerji planlaması, yatırımı ve üretiminin kamu tarafından yapılmasının önündeki yasal engeller ortadan kaldırılmalıdır.

Kanunu'na aykırı olarak, hizmet alımı şeklinde yürütülmekte olan Kurum'un asli işlerinde istenilen verim elde edilememiş olmasına rağmen, kazı işlerinin de hizmet alımına açılması havzaya yönelik politikalarda bir değişiklik olmadığı'nın göstergesidir.

6) Ülkemizin bilinen taşkömürü rezervi 1,3 milyar ton, linyit rezervi ise 8,5 milyar ton'dur. Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü'nün kuruluş amacına yönelik olarak, yeni teknolojilerle donatılması sağlanmalı, kömür rezervlerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara hız verilmelidir.

7) Dünyada petrol ve doğalgaz fiyatları hızla artmaktadır. Rezerv ve fiyat avantajları nedeniyle elektrik üretiminde kömür en önemli seçenek olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenlerle önümüzdeki yıllarda kömüre bağlı enerji üretimi artacak, dolayısıyla dünya kömür üretimi de buna paralel olarak artmak zorunda kalacaktır. Bu süreçte kömürlerimizden en üst düzeyde verim alınmasını sağlayacak çevreye duyarlı yeni yakma teknolojilerinin kullanılması önem kazanmaktadır.

8) Ülkemizde enerji üretimi %55-60 oranında dışa bağımlıdır. İthal edilen doğalgazın %65'i elektrik üretiminde kullanılmaktadır. Bu kullanımın, ülkemizin elektrik üretimi içerisindeki payı %40'ın üstündedir. Doğalgaz üreticisi ülkelerde bile görülmeyen bu oranlar süratle düşürülmeli, öncelikle kömür ve diğer yerli kaynakların kullanımı artırılarak, ülkemizin dışa bağımlılığı, çıkabilecek muhtemel krizleri önleyecek ölçülere getirilmelidir.

9) Ülkemizde linyit üretimi ve termik santrallerden enerji üretimi Elektrik Üretimi A.Ş. ve Türkiye Kömür İşletmeleri tarafından yürütülmektedir. Birbirinden bağımsız

olarak çalışan bu kurumlar birleştirilerek üretim ve yatırım planlamaları tek elden yapılmalıdır.

10) Enerji Piyasası Kanunu'na dayanarak, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kamununun

enerji yatırımı yapmasına olanak tanımamaktadır. Enerji bir kamu hizmetidir. Sürdürülebilir kalkınmanın ve arz güvenliğinin sağlanması için enerji planlaması, yatırımı ve üretiminin kamu tarafından yapılmasının önündeki yasal engeller ortadan kaldırılmalıdır.

11) OECD Uluslararası Enerji Ajansı'nın 2005 yılı Türkiye Gözden Geçirme Raporu'nda yer alan, ülkemize dayatılan enerji politikaları doğrultusunda "... Elektrik sektörünün tüm liberalleşme sürecine zarar verecek uygulamalardan uzak durulması..." yönündeki uyarısı, bu alanın uluslararası sermayeye terk edilmesi niyetini ortaya koymaktadır.

12) Elektrik üretiminde yerli kaynaklarımızın potansiyeli tam olarak değerlendirilmeden, toplam elektrik üretimine %4-5 oranında katkı sağlaması öngörülen nükleer santral projelerinin gündeme alınmaması gerekmektedir.

Ülkemizin geneldeki ve madencilik sektöründeki sorunlarının çözülebilmesi, ancak bilime ve demokrasiye inanan siyasi iradenin oluşması ile olanaklı olabilir. Bundan önce gerçekleştirilen 14 adet Kömür Kongresi'nde ve benzer organizasyonlarda ortaya konan görüş ve önerilerin yeterince değerlendirilmemiş olması, sözü edilen siyasi iradenin oluşturulamamış olmasının önemli bir göstergesidir. Dileğimiz, bu kongrede üretilen görüş ve düşüncelerin, muhatapları tarafından yeterince değerlendirilerek hayata geçirilmesidir.

Kongremizin en önemli ürünlerinden biri de Haziran 2006 itibarıyla Ülkemiz kömür madenciliğinin eksiksiz bir resmi ni ortaya koymuş olmasıdır.

Son olarak, Kongremiz ile doğrudan ilişkili olduğunu düşündüğümüz Enerji Bakanlığı yetkilileri, iktidar partisine mensup yöremiz milletvekilleri ve ilimizin bazı yetkililerinin kongremize katılmamaları son derece üzücü ve düşündürücüdür.

Kongrenin gerçekleşmesinde katkıları olan tüm kişi ve kuruluşlara teşekkür eder, kamuoyuna saygıyla duyururuz.

Zonguldak, 09.06.2006

